

Tekst 2 is geschreven toen de wet werd ingevoerd dat fabrikanten afschrikwekkende plaatjes op sigarettenpakjes moeten zetten.

Tekst 2

Het rookbeleid is dodelijk

(1) Eind van deze maand is het weer Wereld Niet Roken Dag, een hartenkreet van de Verenigde Naties. Bijna een kwart van de Nederlanders van
5 vijftien jaar en ouder rookt, ruim de helft van de gebruikers sterft aan deze verslaving – ieder jaar ruim 20.000 mensen.

(2) De directeur-generaal Volksgezondheid bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport vindt dat er een offensief moet komen tegen roken. Haar aanvalsplan, zoals afschrikwekkende afbeeldingen
15 op pakjes en voorlichtingscampagnes voor scholieren, is louter window-dressing¹⁾. Het helpt niet om rookverslaving tegen te gaan bij jongeren.

(3) Ze heeft het niet over hét middel om tabaksgebruik tegen te gaan: verhoging van de accijnzen. In landen waar ze accijnzen wel inzetten tegen het roken, zoals Australië en Zweden, is het aantal rokers beduidend
25 lager dan in Nederland. Een ander probaat middel tegen rookverslaving – verkoop tabak uitsluitend in speciaalzaken met een vergunning – stuit op heftig verzet van de lobby van supermarkten en tankstations.
30 Ook daarover zwijgt de directeur-generaal.

(4) Op 28 januari 2016 was er een plenair debat over de Tabakswet.
35 De zaal in de Tweede Kamer oogde

verlaten met slechts de tabakswoordvoerders van zeven politieke partijen. Ieder gevoel van urgentie ontbreekt bij veel politici. Alsof we het hier niet
40 over een nationale gezondheidsramp hebben. Er sterven ieder jaar ruim tien keer zoveel mensen aan de gevolgen van tabaksgebruik als bij de watersnoodramp van 1953, er zijn
45 jaarlijks ongeveer 35 keer zoveel rookdoden als verkeersdoden.

(5) Er werden tijdens het debat dertien moties en amendementen ingediend. Rechtse partijen verwierpen
50 alle tabaksonvriendelijke moties; een enkele linkse fractie kon zich hier voor een belangrijk deel in vinden. De filosofie achter deze politiek is simpel: mensen hebben een vrije
55 keuze en kunnen zelf beslissen of ze roken of niet. Ze bedenken niet dat je niets meer te kiezen hebt als je eenmaal verslaafd bent. Eric van den Burg, wethouder te Amsterdam, heeft
60 dat wel door. In een debat in De Balie op 8 mei stelde hij dat zijn eigen partij – en in het bijzonder de tabakswoordvoerder in de Tweede Kamer – “de verkeerde gedachte
65 erop nahoudt, namelijk dat iedereen in staat is de juiste keuzes te maken”. Verslaafden hebben die vrije keuze simpelweg niet, want dat is precies het kenmerk van een verslaving.
70

(6) Van den Burg vindt bovendien dat een sigarettenpakje een tientje duurder moet worden, maar dat ziet hij niet gebeuren. “De lobby en de
75 machtsmachine van de tabaksindustrie hebben dat tot nu toe weten te voorkomen”, stelde Van den Burg. “En,” voegde hij eraan toe, “verhoging van de tabaksaccijns zal rechtse
80 voorstellers twee tot drie zetels kosten en daar zitten ze natuurlijk niet op te wachten.”

(7) Hetzelfde probleem geldt aan de linkerkant van het politieke spectrum
85 waar sommigen ook denken dat krachtige antitabaksmaatregelen leiden tot zetelverlies. Zelfs huisarts Marith Volp, tabakswoordvoerder namens haar partij, pleit niet voor accijnsverhoging. Haar angst is
90 begrijpelijk. Het is juist haar achterban – de rokers met weinig inkomen – die het hardst wordt getroffen bij tabaksaccijnsverhoging. Links heeft
95 hier duidelijk een groter probleem dan rechts. Maar er zijn ook linkse partijen die heel wat moediger opereren: zij vinden de gezondheid van hun kiezers belangrijker dan een
100 paar Kamerzetels.

(8) De conclusie is onontkoombaar: roken is een verslaving die uit angst voor zetelverlies door de coalitie in stand wordt gehouden. De maatschappij betaalt hiervoor een hoge
105 prijs: dodelijke ziekten, vroegtijdig overlijden, terugloop in arbeidsproductiviteit en enorme zorgkosten.

(9) De gang naar de stembus lijkt nog ver weg, maar toch: wat moeten we stemmen als we de maatschappij en in het bijzonder kinderen tegen tabak willen beschermen? Het advies is simpel: stem op een partij met een
115 stevige tabaksparagraaf in het verkiezingsprogramma. In de verkiezingsprogramma's moet minimaal staan dat accijnzen actief worden ingezet om het roken terug te dringen
120 en dat tabak uitsluitend verkocht mag worden in speciaalzaken met een vergunning.

naar: Frits van Dam en Wanda de Kanter

uit: Het rookbeleid is dodelijk, NRC Handelsblad, 27 mei 2016

Frits van Dam en Wanda de Kanter waren ten tijde van publicatie respectievelijk de secretaris en de voorzitter van Stichting Rookpreventie Jeugd. Wanda de Kanter was longarts en is nu fulltime antirookactivist.

noot 1 windowdressing: iets voor de vorm doen

Tekst 2 Het rookbeleid is dodelijk

- 1p 11 Welke van de onderstaande functies is de belangrijkste van alinea 1 van tekst 2?
Alinea 1
- A bevat de constatering dat roken een ernstige verslaving is.
 - B geeft de aanleiding voor de auteurs om het onderwerp aan te snijden.
 - C geeft een introductie van een belangrijk probleem dat onderkend wordt door de Verenigde Naties.
 - D toont een voorbeeld van de gevolgen van het huidige rookbeleid.

In alinea 3 wordt de beperking van verkooppunten voor tabak een “probaat middel tegen rookverslaving” genoemd.

- 1p 12 Welke opmerking is juist over de aanvaardbaarheid van die bewering? De bewering dat het beperken van verkooppunten voor tabak een probaat middel tegen rookverslaving zou zijn, is
- A aanvaardbaar omdat de protesten van tabaksindustrie, tankstations en supermarkten al aantonen dat die maatregel zal werken.
 - B aanvaardbaar omdat het feit dat er vergunningen nodig zijn automatisch zal zorgen voor een beperking van verkooppunten.
 - C niet aanvaardbaar omdat de tabaksindustrie, tankstations en supermarkten valse autoriteiten zijn.
 - D niet aanvaardbaar omdat die bewering niet onderbouwd wordt met argumenten.

“Op 28 januari 2016 was er een plenair debat over de Tabakswet.”
(regels 33-34)

Uit de beschrijving van de behandeling van de Tabakswet in alinea 4 is op te maken dat de auteurs zich zorgen maken.

- 1p 13 Welk woord uit alinea 4 vat deze zorgen het best samen?

“Ieder gevoel van urgentie ontbreekt bij veel politici.” (regels 38-39)

- 1p 14 Op basis van welke situatie concluderen de auteurs dat ieder gevoel van urgentie ontbreekt?
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

“Rechtse partijen verwierpen alle tabaksonvriendelijke moties; een enkele linkse fractie kon zich hier voor een belangrijk deel in vinden.”
(regels 49-52)

- 2p 15 Welke twee redenen hebben de betreffende partijen om tabaksonvriendelijke moties te verwerpen, volgens de alinea’s 5 tot en met 7?

Een deel van alinea 5 is te lezen als een uitwerking van de constatering dat linkse en rechtse partijen tabaksonvriendelijke moties afwijzen. Hieronder staat die uitwerking in een schema weergegeven. Voor twee zinnen is de functie al ingevuld.

	zin	functie
1	Rechtse partijen verwierpen alle tabaksonvriendelijke moties; een enkele linkse fractie kon zich hier voor een belangrijk deel in vinden. (regels 49-52)	constatering
2	De filosofie achter deze politiek is simpel: mensen hebben een vrije keuze en kunnen zelf beslissen of ze roken of niet. (regels 53-56)	
3	Ze bedenken niet dat je niets meer te kiezen hebt als je eenmaal verslaafd bent. (regels 56-58)	
4	Eric van den Burg, wethouder te Amsterdam, heeft dat wel door. (regels 58-60)	constatering
5	In een debat in De Balie op 8 mei stelde hij dat zijn eigen partij – en in het bijzonder de tabakswoordvoerder in de Tweede Kamer – “de verkeerde gedachte erop nahoudt, namelijk dat iedereen in staat is de juiste keuzes te maken”. (regels 60-67)	

- 3p **16** Benoem van zin 2, 3 en 5 de functie die die zin heeft binnen de uitwerking.
 Neem daartoe de nummers 2, 3 en 5 over en noteer daarachter het functiewoord dat het best past bij de zin.
 Kies uit: argument, conclusie, nuancering, standpunt, subargument, tegenwerping, verklaring, voorbeeld.
 Elke functie komt maar een keer voor.
- 4p **17** Vat de redenering van Van den Burg uit alinea 6 samen.
 Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 45 woorden.
- 3p **18** “Links heeft hier duidelijk een groter probleem dan rechts.”(regels 94-96)
 Leg in eigen woorden uit waarom de gevolgen van antirookmaatregelen als belastingverhoging voor linkse partijen problematischer zouden zijn dan voor rechtse partijen, volgens tekst 2.
 Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 50 woorden.

“Maar er zijn ook linkse partijen die heel wat moediger opereren”
(regels 96-98)

- 2p 19 Leg uit wat het inhoudt dat een partij moedig is, volgens tekst 2.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 30 woorden.

- 1p 20 Wat voor type tekstsoort is tekst 2 vooral?

Tekst 2 is vooral

- A activerend.
- B beschouwend.
- C betogend.
- D informerend.

De titel van tekst 2 is een variant op de waarschuwing op sigarettenpakjes: “Roken is dodelijk”.

- 1p 21 Waarom wordt in tekst 2 juist het beleid met betrekking tot roken “dodelijk” genoemd?

Het beleid met betrekking tot roken wordt “dodelijk” genoemd omdat

- A het sterftecijfer onder rookverslaafden ondanks alle politieke maatregelen nog altijd hoog is: de helft van de rookverslaafden sterft aan die verslaving.
- B er nog steeds veel mensen sterven aan hun rookverslaving door het uitblijven van effectieve antirookmaatregelen door de politiek.
- C door het nieuwe politieke beleid het aantal mensen dat sterft als gevolg van rookverslaving gelijk zal blijven of zelfs zal stijgen.
- D politici verantwoordelijk zijn voor het hoge sterftecijfer onder rookverslaafden omdat zij zich bij het nemen van maatregelen te veel laten beïnvloeden door de tabakslobby.

- 1p 22 Door welke van onderstaande beschrijvingen kan tekst 2 het best getypeerd worden?

Tekst 2 is

- A deels een analyse van de weerstand die zowel linkse als rechtse partijen ervaren bij het opstellen van rookbeleid en deels een pleidooi voor een ander en beter rookbeleid dan het huidige.
- B deels een analyse van de problemen waarmee linkse en rechtse partijen te maken hebben als ze een ander rookbeleid willen invoeren en deels een oproep tot stemmen op een partij die daadwerkelijk antirookmaatregelen neemt.
- C deels een pleidooi tegen afschrikwekkende plaatjes op sigarettenpakjes en voorlichtingscampagnes voor scholieren als oplossing voor het roken en deels een oproep aan de politiek voor een ander rookbeleid.
- D deels een pleidooi voor het inzetten van accijnzen en speciale vergunningen om roken minder aantrekkelijk te maken en deels een oproep aan de lezer tot stemmen op een partij die echt iets wil doen

Hieronder staan zes uitspraken, gebaseerd op de strekking van tekst 2:

- 1 Er komt een aanvalsplan tegen roken, waardoor rookverslaafden eerder geneigd zullen zijn te stoppen met roken.
- 2 Het huidige rookbeleid blijft in stand omdat politieke partijen bang zijn voor inperking van de vrijheid van hun kiezers en zetelverlies.
- 3 Het idee om afschrikwekkende plaatjes op sigarettenpakjes te plaatsen, werkt averechts.
- 4 Kiezers moeten stemmen op politieke partijen die het roken aan willen pakken door belastingverhoging en de beperking van verkoopadressen voor tabak.
- 5 Politici moeten eens erkennen dat het huidige rookbeleid geen enkel merkbaar effect heeft op het aantal rookverslaafden.
- 6 Politieke partijen weten dat een halfslachtig rookbeleid stemmen zal opleveren van mensen met lagere inkomens.

- 2p **23** Welke twee van bovenstaande zinnen geven gezamenlijk het best de hoofdgedachte weer van tekst 2?
Noteer alleen de nummers van je antwoord.

In tekst 2 wordt kritiek geuit aan het adres van de huidige politici.

- 1p **24** Wat is het voornaamste punt van kritiek dat uit tekst 2 blijkt?
De huidige politici
- A durven geen harde maatregelen te nemen tegen rookverslaving.
 - B onderschatten het effect van rookverslaving op de samenleving.
 - C zijn te veel bezig met hun eigen positie en te weinig met beleid.
 - D zijn verantwoordelijk voor het hoge sterftecijfer onder rokers.